

مبانی الاهیات

مسیحی

راهنمای مطالعه

درس
چهارم

مرجعیت در الاهیات

THIRD MILLENNIUM

MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

فهرست مطالب

چگونه از این درس و راهنمای مطالعه استفاده کنیم

آمادگی

(۱) مقدمه

(۲) نظام کاتولیک رومی قرون وسطا

مرجعیت کلام خدا

الهام

معنا

ابهام

مرجعیت کلیسا

مراجع پیشین

مراجع معاصر قرون وسطایی

(۳) نظام اولیه پروتستانیسم

مرجعیت کلام خدا

الهام

معنا

شفافیت

مرجعیت کلیسا

مراجع پیشین

مراجع معاصر پروتستان

(۴) پروتستانیسم معاصر

مرجعیت کلام خدا

الهام

معنا

شفافیت

مرجعیت کلیسا

مراجع پیشین

مراجع معاصر پروتستان

(۵) نتیجه‌گیری

سوالات مرور

سوالات کاربردی

چگونه از این درس و راهنمای مطالعه استفاده کنیم

این راهنمای مطالعه برای استفاده در کنار درس تصویری مربوط به آن طراحی شده است. اگر به نسخه تصویری درس دسترسی ندارید، می‌توانید راهنمای مطالعه را با نسخه صوتی و یا متن درس استفاده کنید. به علاوه، درس و راهنمای مطالعه برای استفاده در یک محیط آموزشی در نظر گرفته شده است، اما در صورت لزوم می‌تواند برای مطالعه شخصی نیز مورد استفاده قرار بگیرد.

قبل از تماشای درس

- **آمادگی:** همه مطالب پیشنهادی را بخوانید.

برای تماشا برنامه‌ریزی کنید: در قسمت یادداشت‌های راهنمای مطالعه، درس به قسمتهایی که با تصویر مرتبط هستند تقسیم شده است. از زمان‌هایی که داخل پرانتز در کنار هر قسمت اصلی آمده استفاده کنید تا معلوم شود آغاز و پایان قسمتی که باید تماشا کنید کجاست. درس‌های هزاره سوم مجموعه‌ای است با انبوهی از اطلاعات؛ بنابراین شاید بخواهید مابین بخش‌ها استراحت کنید. وقت استراحت باید در قسمت‌های اصلی برنامه‌ریزی شوند.

• در حین تماشای درس

- **یادداشت بردارید:** از بخش یادداشت‌ها برای دنبال کردن درس و نوشتن نکات اضافی استفاده کنید. بیشتر مطالب اصلی در این یادداشت‌ها خلاصه شده‌اند اما می‌توانید مطالب تکمیلی خود را در این قسمت به آن اضافه کنید. بهتر است جزئیات تکمیلی را برای به خاطر سپاری، تشریح و دفاع از موضوع اصلی یادداشت کنید.
- **تصویر را متوقف و بخش‌هایی را بازپخش کنید:** شاید متوقف کردن تصویر یا پخش دوباره آن در بعضی مقاطع برای نوشتن یادداشت‌های اضافی، مرور مفاهیم دشوار و یا بحث روی نکات مورد علاقه مفید باشد.

• بعد از مشاهده درس

- **سوالاتی برای مرور:** به این سوالات در جاهای خالی جواب دهید. بهتر است به جای اینکه به صورت گروهی به آنها پاسخ دهید، به صورت انفرادی انجام دهید.
- **سوالات کاربردی:** سوالات کاربردی برای تکالیف یا موضوع بحث گروهی مناسب هستند. تکالیف نوشتنی بهتر است برای هر سوال و جواب از یک صفحه بیشتر نشود.

جهت دریافت سایر دروس و راهنمای مطالعه به بخش فارسی خدمات مسیحی هزارهٔ سوم مراجعه کنید:

farsi.thirdmill.org

راهنمای مطالعه

مبانی الاهیات مسیحی: درس ۴

مرجعیت در الاهیات

مقدمه

نظام کاتولیک رومی قرون وسطا

مرجعیت کلام خدا

اکثریت قاطع الاهیدانان قرون وسطا به مرجعیت کلام خدا معتقد بودند. اما کلیسای قرون وسطا انجام عملی این تعهد به مرجعیت کلام خدا را تقریبا غیرممکن ساخت.

الهام

الاهیدانان تاکید داشتند:

- کتاب مقدس کاملا توسط خدا الهام شده است.
- کتاب مقدس به وسیله بشر به دست ما رسیده است.

الاهیدانان با نادیده گرفتن منشاء انسانی و تاریخی کلام خدا، فقط بر سرمنشاء الاهی آن تاکید می‌کردند.

الاهیدانان تکیه‌ای محکم بر فیلسوفان یونانی در مباحث و اولویت‌های الاهیات مسیحی داشتند.

محققان کتاب مقدس قرون وسطایی:

- از تاریخ کتاب مقدس بی‌اطلاع بودند.
- نمی‌توانستند استفاده عملی چندانی از پیش‌زمینه‌های تاریخی کتاب مقدس کنند.

معنا

یک دلیل اثبات الهام، این بود که کتاب مقدس معانی متعددی داشت.

آگوستین معتقد بود که الهام الاهی باعث شده که متون کتاب مقدس سرشار از معانی فراوانی باشند.

نظریه چندظرفیتی کلاسیک: اعتقادی که بر پایه آن متون کتاب مقدس دارای سطوح زیادی از معانی یا ارزش‌ها هستند چون از جانب خدا می‌آیند.

بر اساس دیدگاه کوادریگای جان کاسیان، هر متن کتاب مقدسی چهار معنای مجزا دارد:

۱. مفهوم تحت‌اللفظی: معنای ساده و معمولی متن
۲. مفهوم تمثیلی: متن را به عنوان استعاره‌ای برای حقیقت آموزه‌ای تفسیر می‌کند.
۳. مفهوم اخلاقی یا معنوی: دستورالعملی اخلاقی برای رفتار مسیحی ارائه می‌دهد.
۴. مفهوم متعالی: به آنچه متن درباره تحقق آتی وعده‌های الاهی در آخرت یا روزهای آخر می‌گوید، اشاره دارد.

مفهوم تحت‌اللفظی یا ساده‌متن غالباً برای تاملات الاهیاتی جدی بسیار ابتدایی قلمداد می‌شد.

ابهام

کتاب مقدس به عنوان کتابی قلمداد می‌شد که به طرز چشمگیری نامفهوم است:

- مگر برای کسانی که دید روحانی ماوراءالطبیعی خاصی به ایشان داده شده بود.
- حتی برای کسانی که توانایی و فرصت خواندن کتاب مقدس را داشتند نیز مبهم بود.

خدا لایه‌های مختلف معنایی را در کلام خود قرار داده بود که از دید ساده پنهان می‌ماند.

مرجعیت کلیسا

چون کتاب مقدس مبهم قلمداد می‌شد، مرجعیت کلیسا یا مقامات کلیسایی نقش بسیار مهمی در الاهیات پیدا کرد.

مراجع پیشین

الاهیدانان قرون وسطا به دنبال تاریخ الاهیات کلیسایی می‌گشتند تا تعیین کنند به چه موضوعاتی باید اعتقاد و ایمان داشته باشند.

تعلیم کلیسا در گذشته برای الاهیدانان قرون وسطا بسیار قابل توجه بود:

- توجه زیادی به پدران کلیسای اولیه مبذول می‌شد.
  - معمولا مصون از خطا قلمداد نمی‌شدند.
  - فرض بر این بود که خدا بصیرت‌های روحانی خاصی به آنان بخشیده است.

- شوراهای جهانی کلیسایی به عنوان مجموعه‌ای از تعالیم غیرقابل منازعه کتاب مقدس شمرده می‌شدند.

اصول عقاید کلیسایی مزبور نه به عنوان یک الاهیات جایز الخطای انسانی، بلکه به عنوان الاهیاتی قلمداد می‌شد که هم‌تراز اقتدار کلام خداست.

مراجع معاصر قرون وسطایی

الاهیدانان قرون وسطا معتقد بودند که خدا نظامی از مراجع زنده قرار داده است:

- در سلسله مراتب کلیسا
- که تعالیم غیر قابل منازعه‌ای ارائه می‌دهند.

سلسله‌مراتب رسمی کلیسا، به‌جای نوشته‌های کلام خدا به عنوان هدایتگر مصون از خطای الاهیات معاصر در آن دوره عمل می‌کرد.

نظام اولیه پروتستانتیسم

نقطه اصلی اختلاف نظر میان کاتولیک‌ها و پروتستان‌ها دقیقا در مورد مرجعیت دو چیز بود:

- کتاب مقدس
- مرجعیت کلیسایی

مرجعیت کلام خدا

الهام

کلام خدا دارای دو سرمنشاء الهی و انسانی بود.

کلام خدا از طریق وسیله بشری، و فرآیندهای تاریخی برای ما تهیه شده است.

کلام خدا از شرایط واقعی بشری برخاسته است و افراد مختلف آن را برای وضعیت‌های تاریخی خاصی نوشته‌اند.

معنا

تفسیرها در مفهوم تحت‌اللفظی متون کتاب مقدس ریشه دارند، معنای مورد نظر نویسندگان بشری در ارتباط با خوانندگان اولیه‌شان.

اصلاح‌گران در مقایسه با اکثر همتایان کاتولیک خود، همواره تأکید بسیار بیشتری بر معنای مورد نظر نویسندگان بشری داشتند.

تأکید بر معنی ساده‌متون کتاب مقدس، رویکردی تعبیری از رنسانس قرن پانزدهم بود:

- درک متون باستانی دوره کلاسیک به دور از نظارت کلیسایی.
- تفسیر این نوشته‌ها به همانگونه‌ای که نویسندگان می‌خواستند در ابتدا درک بشود.

در دوره رنسانس ویرایش‌های جدیدی از کتاب مقدس عبری و یونانی منتشر شد.

شفافیت

اصلاح‌گران استدلال می‌کردند که کتاب مقدس قابل فهم است.

چند عامل چشمگیر در آموزه پروتستان شفافیت کتاب مقدس وجود داشت.

- استفاده گسترده از دستگاه چاپ، تعداد بیشتری کتاب مقدس را در دسترس عموم قرار داد.
- پیشگامانی جسور شروع به ترجمه کلام خدا به زبان‌های عامی مردم کردند.
- تمرکز اصلی اصلاحات بر تفسیر سنسوس لیتالیس یا تحت‌اللفظی به الاهی‌دانان اجازه داد تا تفاسیر خود را بر مبنایی قابل آزمایش و بازبینی قرار دهند.

بعضی از قسمت‌های کتاب مقدس واضح‌تر از دیگر قسمت‌ها است.

اصلاح‌گران پروتستان بر خلاف کلیسای قرون وسطا مرجعیت کتاب مقدس را بالاتر از مرجعیت کلیسا قرار دادند.

مرجعیت کلیسا

مقامات کلیسایی مرجعیت زیادی داشتند، اما این مرجعیت باید تحت قدرت تعالیم کتاب مقدس قرار گیرد.

مراجع پیشین

پروتستان‌های اولیه برای دو چیز اعتبار بسیار زیادی قائل بودند:

- تعالیم پدران کلیسا
- شورا‌های اولیه کلیسا

تنها کلام خدا:

- **نه:** کتاب مقدس تنها مرجع نیست.
- **بلکه:** کتاب مقدس تنها مرجع غیر قابل منازعه است.

عالی‌ترین قاضی، که همه اختلافات دینی باید توسط او حل و فصل گردد و همه مصوبات شورا‌های کلیسایی و نظرات نویسندگان قدیم و تعالیم انسان‌ها و تمام عقاید مردم و نظرات شخصی باید به وسیله او آزموده شود و رای او در ما آرامش به وجود می‌آورد، فقط روح القدس است که در نوشتجات مقدس سخن می‌گوید. (اعتقادنامه وست‌مینستر فصل ۱، بخش ۱۰).

اصلاح‌گران در حفظ آموزه تنها کلام خدا، گذشته را نفی نکردند.

چند تفکر مهم از کالون:

- شورا‌های کلیسایی باید به لحاظ تاریخی درک شوند.
- تعالیم کلیسا باید سرانجام در پرتو کلام خدا ارزیابی شوند.
- یافته‌های باستانی و دیرینه کلیسا را باید به عنوان احکام موقت یا اولیه خود بپذیریم. باید تعالیم آنها را بپذیریم مگر اینکه معیار تفسیر دقیق کتاب مقدسی ثابت کند که اشتباه هستند.

مراجع معاصر پروتستان

پروتستان‌های اولیه احترام زیادی برای مرجعیت معلمین دستگذاری شده در کلیسا قائل بودند.

بنای یک الاهیات مسیحی وظیفهٔ افراد یا گروه‌هایی نبود که جدا از چنین ساختار قدرتی عمل می‌کردند.

«کلیسای اصلاح‌شده همواره در حال اصلاح است» - مراجع کلیسایی باید همواره تحت بررسی موشکافانهٔ کلام خدا قرار بگیرند.

پروتستان‌تیسیم معاصر

مرجعیت کلام خدا

الهام

الهام ذهنی

• روند:

○ خدا نویسندگان کتاب مقدس را برانگیخت.

○ خدا بر آنچه می‌نوشتند نظارت نداشت.

• کتاب مقدس:

○ فقط نظرات انسان‌ها را بیان می‌کند.

○ خطاپذیر است.

○ فاقد مرجعیت مطلق در کلیساست.

الهام مکانیکی (الهام دیکته شده)

● روند:

- نویسندگان کتاب مقدس در هنگام نگارش کلام خدا نسبتاً منفعل بوده‌اند.
- خدا اساساً خودش کتاب مقدس را نگاهشته است.

● کتاب مقدس:

- کتاب مقدس را نمی‌توان ارزیابی و پیروی کرد.
- کتاب مقدس برای ما دیگر به خودی خود عالی‌ترین مرجع در الاهیات نخواهد بود.

الهام اندام‌وار یا ارگانیک

● روند:

- خدا نویسندگان کتاب مقدس را برای نوشتن به حرکت در آورد.
- خدا بر نوشته‌های آنان نظارت داشت، بنابراین مصون از خطا و مقتدر نوشتند.
- خدا بر افکار شخصی، انگیزه‌ها، احساسات یا الاهیات آنها اعمال قدرت نکرد.

● کتاب مقدس:

- کتاب مقدس حقایق جاودانی خدا را در متونی کاملاً انسانی با شرایط فرهنگی ارائه می‌دهد.
- قاعده‌ای برای همهٔ زمان‌هاست، اما این تعالیم وابسته به زمینهٔ شرایطی خاص است.

دیدگاه اصلاح‌شده از الهام پویا بر ویژگی‌های انسانی و الهی، تاریخی و ماورایی تمام کتاب مقدس تأکید دارد.

معنا

- نظریه چندظرفیتی معاصر

به طور معمول بر اساس گنگ بودن زبان انسان است.

متون کتاب مقدس ظروفی خالی برای مفسرین هستند تا آنها را از معنی پر کنند.

به مفسران انسانی کتاب مقدس اجازه می‌دهد تا افکار خود را در متون وارد کنند.

- نظریه تک‌ظرفیتی ساده‌نگرانه

تایید می‌کند که هر متن کلام خدا فقط یک معنی دارد.

امکان پیچیده بودن آن معنای یگانه را رد می‌کند.

• نظریه تک‌ظرفیتی پیچیده

وقتی در مورد مفهوم حقیقی و کامل قسمتی از کلام خدا (که همیشه دارای یک معنی اصلی است و نه معانی متعدد) سوالی پیش می‌آید، برای یافتن جواب باید سایر قسمت‌هایی که موضوع را آشکارتر بیان کرده‌اند مورد بررسی و تفتیش و مطالعه قرار گیرند. (اعتقادنامه وست‌مینستر، فصل ۱ پاراگراف ۹)

این نظریه تأیید می‌کند که:

○ هر متن دارای یک معنا است، اما این معنی یگانه، پیچیده و چندجانبه است.

○ کتاب مقدس معنایی مقتدر ارائه می‌کند و در انتظار ما برای ارائه معنا نیست.

هر قسمت متن کلام خدا معتبرتر از هرگونه تفسیری است که با تلاش زیاد می‌توانیم ارائه کنیم.

شفافیت

ابهام کامل

- کتاب مقدس را به طور تقریبی کاملاً مبهم یا پنهان از درک ما می‌داند.
- درست مانند هر قطعه ادبی دیگری، کتاب مقدس نیز دارای تناقض است و خود را نفی می‌کند.

شفافیت کامل

- تقریباً تمام کلام خدا چنان شفاف است که می‌توان سریع و آسان آنها را درک کرد.
- اغلب اوقات مدافعان این نظریات قادر به حفظ نظریه شفافیت کتاب مقدس هستند چون به راحتی هرگونه تفسیری که از میان جوامع مسیحی بسته آنها سر بر نمی‌آورد را نادیده می‌گیرند.

درجاتی از شفافیت

- موارد ضروری برای نجات در بخش‌هایی از کلام روشن و شفاف است.
  - همه قسمت‌های دیگر کلام خدا به یک اندازه شفاف نیستند.
- همه قسمت‌های کلام خدا به طور غیرقابل منازعه‌ای معتبرند، و به شکلی عملی می‌توانیم هدایت معتبر آن را در درجات مختلف مورد استفاده قرار دهیم.
- بسیاری از موضوعات کلام خدا به اندازه‌ای شفاف و واضح هستند که نیازی به تلاش دانشمندان یا آکادمیک برای درک آنها وجود ندارد.
  - بعضی از جنبه‌های کلام خدا فقط توسط دانشجویان سخت‌کوشی قابل درک هستند.
  - بعضی از قسمت‌های کلام خدا گویی با وجود تلاش‌های زیادی که می‌کنیم، همچنان غیرشفاف باقی می‌مانند.

مرجعیت کلیسا

مراجع پیشین

سنت‌گرایی

- بر مرجعیت کلام خدا تاکید دارد.
- سنت‌های کاتولیکی را رد می‌کند.
- اما ایمان اصلاح‌شده در گذشته را مورد موشکافی قرار نمی‌دهد.

کتاب مقدس‌گرایی

- طوری رفتار می‌کند که گویی افراد باید هر مسئله الاهیاتی را فقط با مراجعه به کتاب مقدس و بدون کمک سنت پروتستان در گذشته، حل کنند.
- حکمتی را که روح خدا به کلیسا عطا کرده نادیده می‌گیرد.
- صدور حکم الاهیاتی را فقط به فرد یا گروهی از افراد که در حال حاضر مشغول کارند، می‌سپارد.

همیشه اصلاحات

- به عنوان احکام مشروط پذیرفته می‌شود
  - پدران و شوراهای کلیسای اولیه
  - اعتقادنامه‌ها و سنت‌های اصلاح‌شده

- مراجع پیشین همواره باید تابع تعلیم غیرقابل اعتراض کلام خدا باشند.

مراجع معاصر پروتستان

- شک‌گرایی
  - برخی الاهدانان اصلاح‌شده نسبت به قواعد آموزه‌ای شکاک هستند.

- تعصب‌گرایی
  - از سوی دیگر، بسیاری در مورد قواعد آموزه‌ای حالتی متعصبانه به خود می‌گیرند.

- وفاداری
  - به‌جای شک یا تعصب شدید نسبت به الاهیات اصلاح‌شده معاصر، این دیدگاه پذیرای تمایل به‌وجود آوردن «قواعد وفادارانه» است.

دوگانه – شک‌گرایی و تعصب‌گرایی هر دو وجود دارند زیرا قواعد آموزه‌ای که آموزش داده می‌شوند می‌توانند هم درست و هم غلط باشند.

آنالوژی – ارزش حقیقی قواعد آموزه‌ای در طول زنجیره‌ای میان درستی و نادرستی وجود دارد.

تمام قواعد الاهیاتی بسته به اینکه تا چه حد بازتابی از تعلیم مصون از خطای کتاب مقدس باشند، کم و بیش درست و غلط هستند.

- برخی از قواعد الاهیاتی به اندازه کافی به کتاب مقدس نزدیک هستند که به عنوان یک حقیقت پذیرفته شوند.
- دیگر مواضع الاهیاتی آنقدر از کتاب مقدس دور هستند که باید به آنها برچسب همراه‌کننده بزنیم.

همه قواعد الاهیاتی را می‌توان بهبود بخشید (سمپر ریفورماندا، همیشه اصلاحات).

هدف الاهیات اصلاح‌شده معاصر ایجاد قواعد الاهیاتی وفادارانه است.

نتیجه‌گیری

سوالاتی برای مرور

۱. موضعی که کلیسای قرون وسطایی در برابر مرجعیت کتاب مقدس اتخاذ کرد را با توجه به الهام، معنا و شفافیت توضیح دهید.

۲. توضیح دهید که الاهدانان قرون وسطا مرجعیت کلیسا در گذشته و در شرایط معاصر خود را چگونه درک کردند.

۳. اثرات دیدگاه قرون وسطایی دربارهٔ مرجعیت کتاب مقدس و کلیسا چه بود؟

۴. موضعی که پروتستان‌های اولیه در مورد مرجعیت کتاب مقدس اتخاذ کردند را با توجه به الهام، معنا و شفافیت توضیح دهید.

۵. توضیح دهید که پروتستان‌های اولیه مرجعیت کلیسا را در گذشته و شرایط معاصر خود چگونه درک کردند.

۶. اثرات دیدگاه پروتستان‌های اولیه در مورد مرجعیت کتاب مقدس و کلیسا چه بود؟

۷. موضعی که پروتستان‌های معاصر دربارهٔ مرجعیت کتاب مقدس اتخاذ کردند را با توجه به الهام، معنا و شفافیت توضیح دهید.

۸. توضیح دهید که پروتستان‌های معاصر چگونه مرجعیت کلیسا در گذشته و در شرایط معاصر خود را درک می‌کنند.

۹. اثرات دیدگاه پروتستان‌تیسیم معاصر دربارهٔ مرجعیت کتاب مقدس و کلیسا چیست؟

سوالات کاربردی

۱. نوشته‌های پدران اولیه کلیسا در تمام طول تاریخ بر روی آن تاثیر داشتند. آیا این خوب است یا بد؟ آیا الاهیات امروزی باید در پی پشت سر گذاشتن این دیدگاه‌های اولیه و اصلی باشد؟ یا باید تکیه‌ای محکم بر حکمت آنانی که پیش از ما بوده‌اند داشته باشیم؟
۲. چطور این مطالعه به شما در درک هم‌پوشانی تاریخی بین کاتولیک‌ها و پروتستان‌ها کمک کرد؟
۳. چرا مهم است که میان منشاء الهی و منشاء انسانی کتاب مقدس تعادل برقرار کنیم؟
۴. چه راه‌های عملی‌ای برای مشاهده اصل «همیشه اصلاحات» در کلیسای امروزی وجود دارد؟ چه بخش‌هایی از کلیسای شما نیاز به اصلاحات دارند؟
۵. وقتی در مباحث الاهیاتی امروزی شرکت می‌کنیم، نظریه تک‌طرفیتی پیچیده چه تاثیری باید بر ما داشته باشد؟ بعضی از خطرات این برخورد با معنا چیستند؟ بعضی از منافع آن چیستند؟
۶. وقتی قسمتی از کتاب مقدس کاملاً شفاف نیست، مدل مخروط اطمینان چطور می‌تواند به شما در اولویت‌بندی و سطوح اعتمادتان به آن قسمت کمک کند؟
۷. خطرات سنت‌گرایی و کتاب مقدس‌گرایی چیست؟ آیا شما این افراط را در کلیسای امروزی دیده‌اید؟
۸. در این درس چندین دیدگاه افراطی توضیح داده شد. آیا هیچ یک از آنها معرف برخورد شما با الاهیات هستند؟ کدام یک؟ چه قدم‌های عملی‌ای برای پذیرش دیدگاه‌های مسئولیت‌پذیرتر باید بردارید؟
۹. مهم‌ترین نکته‌ای که از این درس آموختید چه بود؟